

NEOPLASTICISMUS

DE STIJL

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

NEOPLASTICISMUS DE STIJL

VY_32_INOVACE_DVK1313

- Autor: Mgr. Jan Souček
- Vznik: 09 / 2012
- Téma: Umění 1. poloviny 20. století
- Předmět: DVK / 4. ročník
- Anotace: Obrazová charakteristika vývoje umění neoplasticismu

De Stijl

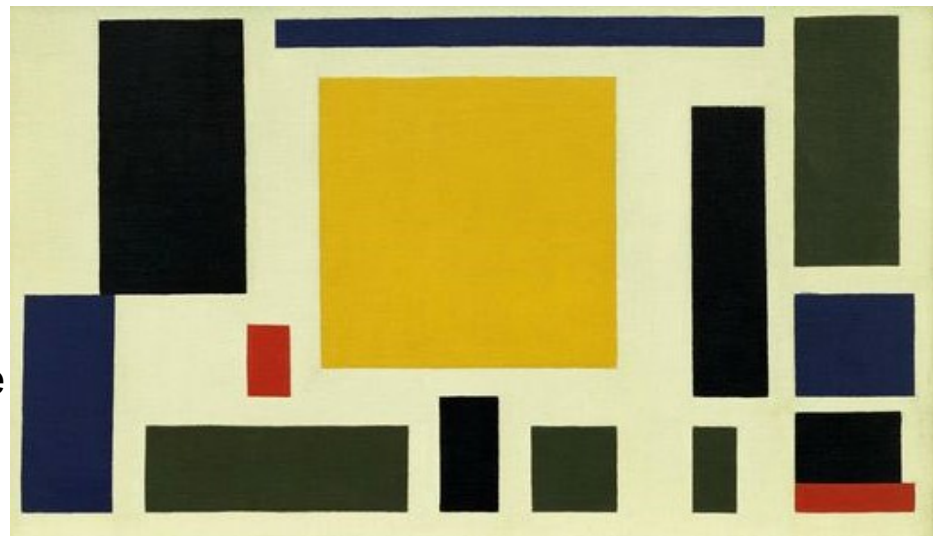
De Stijl (v nizozemštině znamená *styl*) je původem nizozemské umělecké hnutí založené roku 1917.

V užším slova smyslu je termín De Stijl používán pro označení díla vytvořeného skupinou nizozemských umělců mezi lety 1917 a 1931. Kromě toho ještě existoval časopis s názvem De Stijl vydávaný malířem a kritikem **Theem van Doesburgem**, který propagoval názory této skupiny umělců.

Kromě Van Doesburga do skupiny patřili malíři **Piet Mondrian** a **Bart van der Leek** a architekti **Gerrit Rietveld** a **J.J.P. Oud**. Umělecká filozofie, která vytvořila základ tohoto díla je známá jako **neoplasticismus**.

Holandské hnutí De Stijl hraje zvláštní roli při formování moderní výtvarné formy. V roce 1922 pořádal Theo van Doesburg ve Výmaru svůj kurs o principech De Stijlu v ateliéru Karla Petera Röhla převážně pro studenty Bauhausu. V témže roce se v září z podnětu van Doesburga konal ve Výmaru také Mezinárodní kongres konstruktivistů a dadaistů, kterého se zúčastnili nejdůležitější evropští avantgardní umělci jako Kurt Schwitters, Tristan Tzara, El Lissitzky, Cornelis van Eesteren a v neposlední řadě i László Moholy-Nagy.

Proponenti tohoto stylu se snaží vyjádřit **nový utopický ideál duchovní harmonie a řádu**. Dosahují **čisté abstrakce** a univerzálnosti tím, že **redukují základy tvaru a barvy** - vizuální **kompozici zjednodušili na vertikální a horizontální směr** a používají pouze **základní barvy** spolu s černou a bílou.

Theo van Doesburg.

Composition VIII (The cow). c 1917

Theo van Doesburg

(1883 – 1931)

was a Dutch artist, practicing in painting, writing, poetry and architecture.

He is best known as the founder and leader of De Stijl.

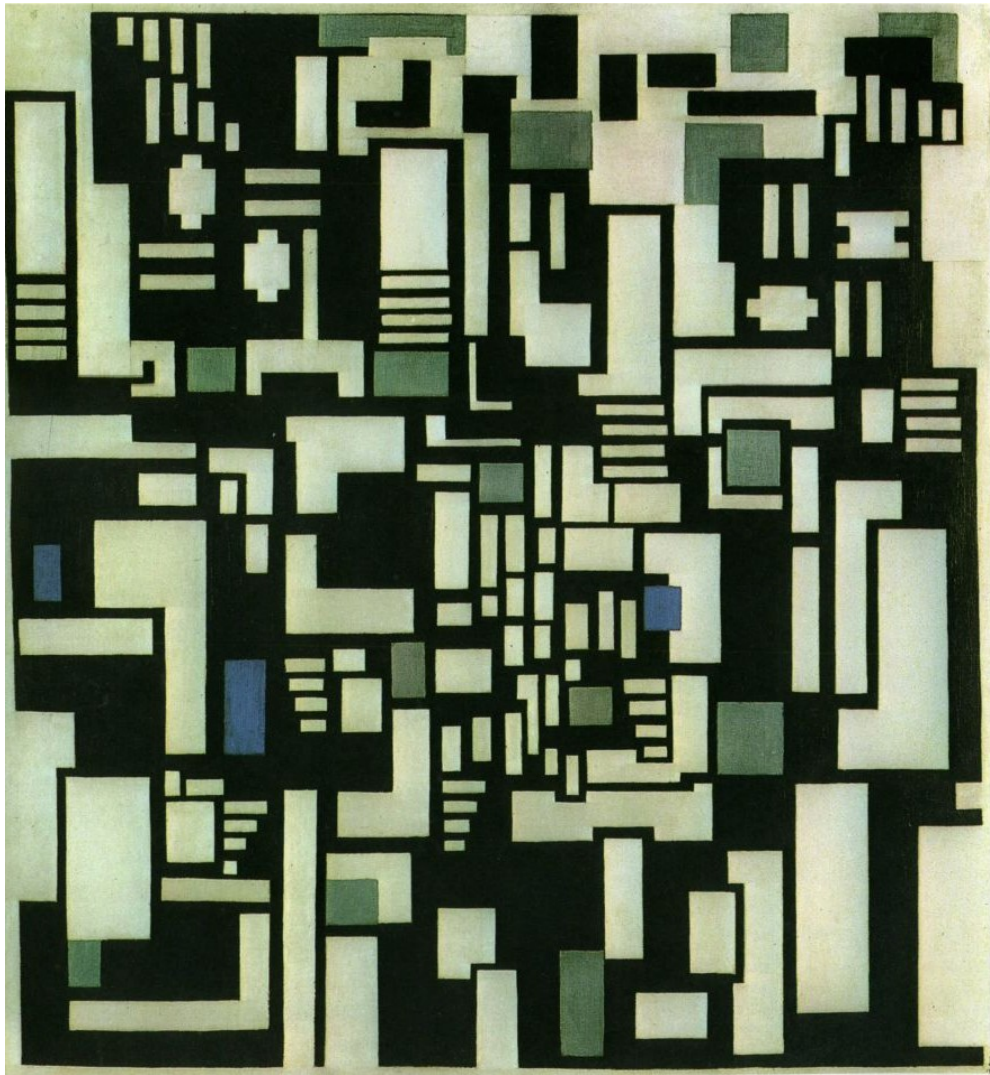
Selfportret. 1913

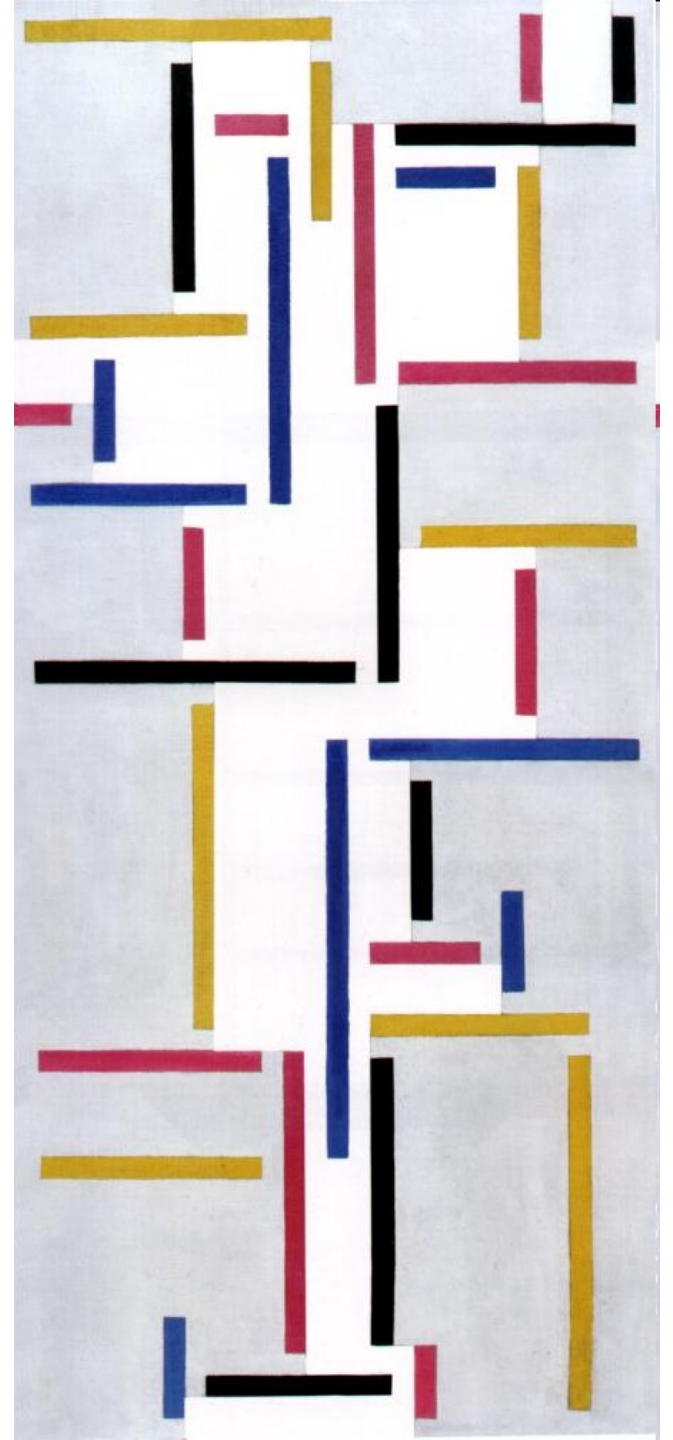
Theo van Doesburg
Composition VII (the three graces)
1917

A reconstruction of the dance hall/cinema designed by Theo van Doesburg: “Cinébal” at the *Aubette* in [Strasbourg](#).

Theo van Doesburg. *Compositie IX*
(variatie op 'De Kaartspelers'). 1917

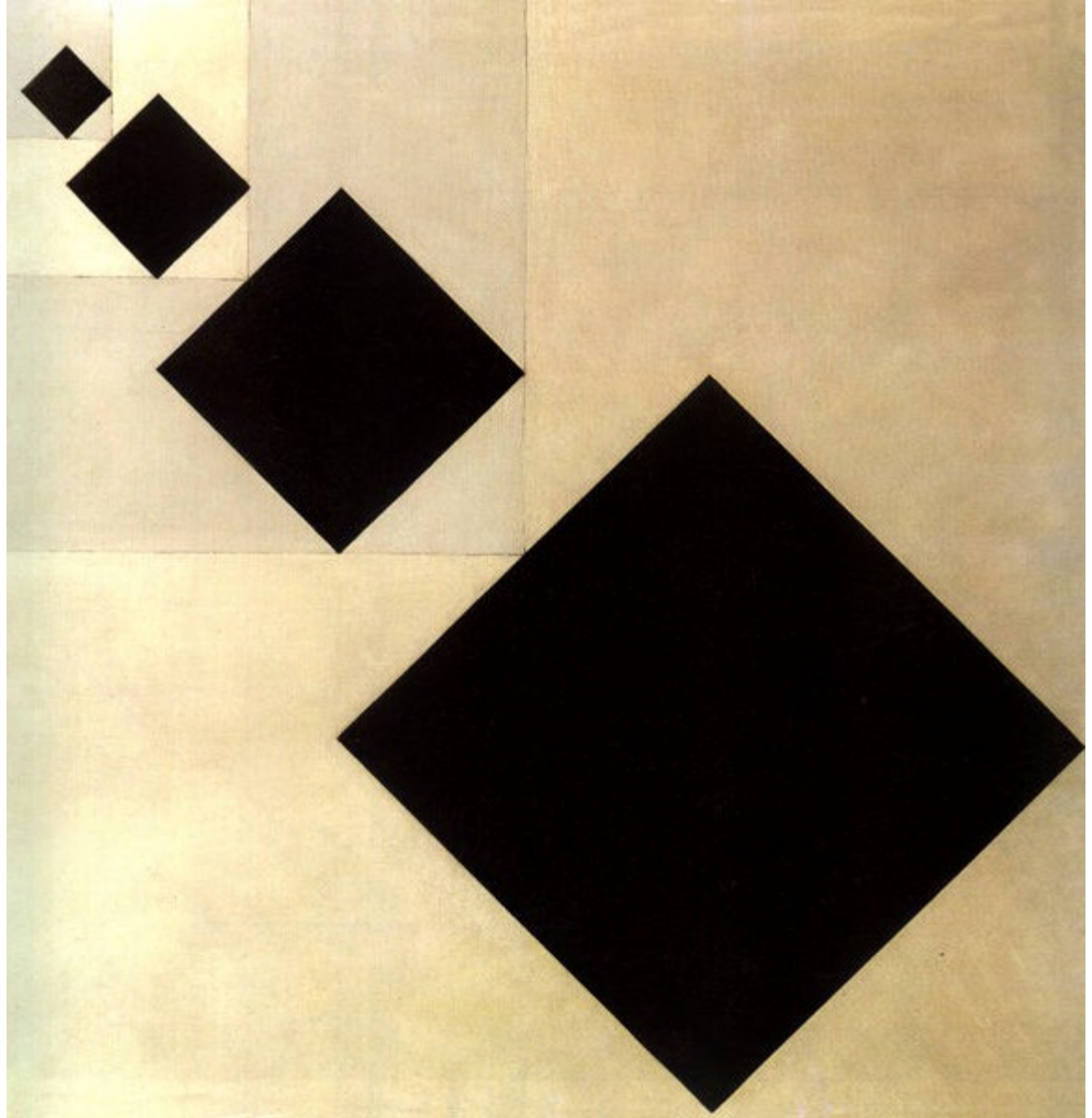
Theo van Doesburg
Rhythm of a Russian Dance. June 1918.

Theo van Doesburg. *Contra-Compositie V*. 1924.

Theo van Doesburg. *Contra-Composition with dissonances XVI*. 1925.

Theo van Doesburg Arithmetic Composition (1930)

Pieter Mondrian

(1872 – 1944)

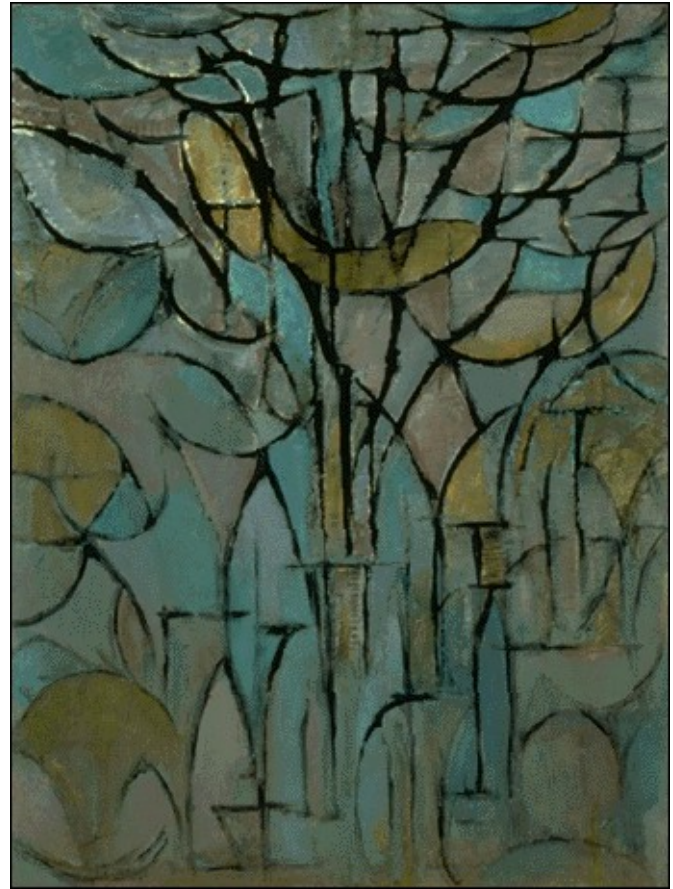
po roce 1916 byl
nizozemský malíř
vůdčí osobností
geometrické
abstrakce.

Společně s Van Doesburgem a
Baremt van der Leckem, architektky
Gerrit Rietveldem a J. J. P. Oudem
byl členem nizozemského hnutí
De Stijl založeného roku 1917.

Strom

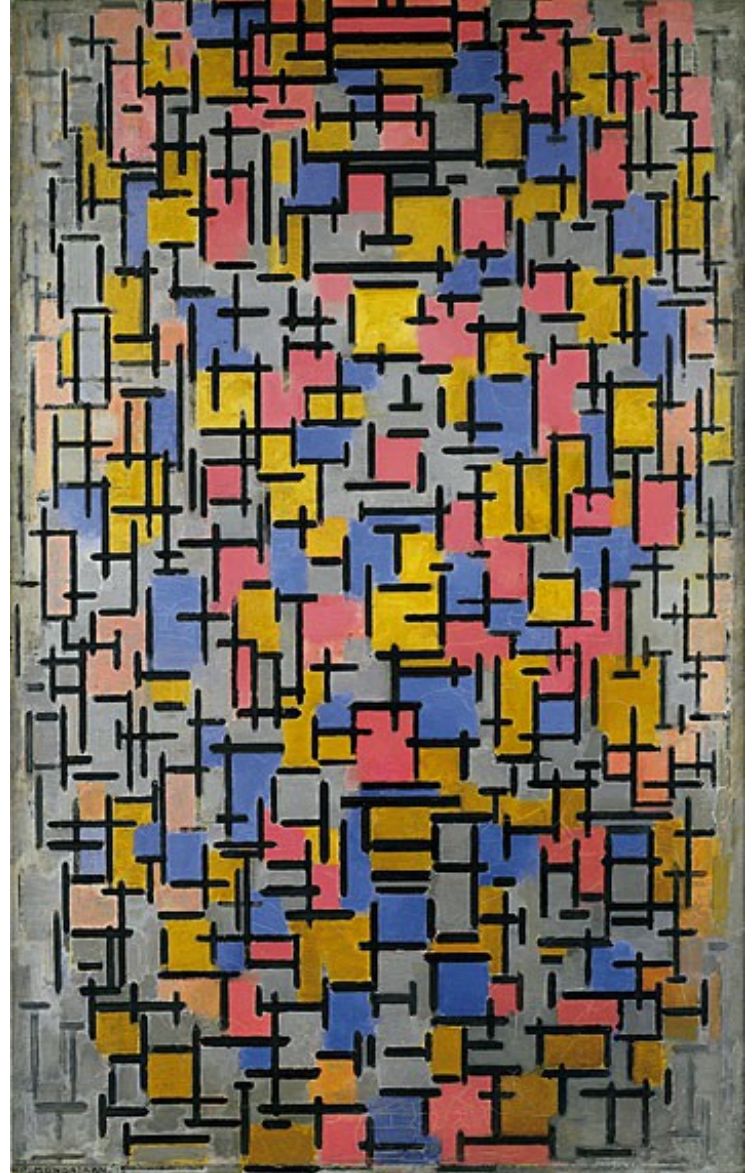
Still Life with Gingerpot I, 1911

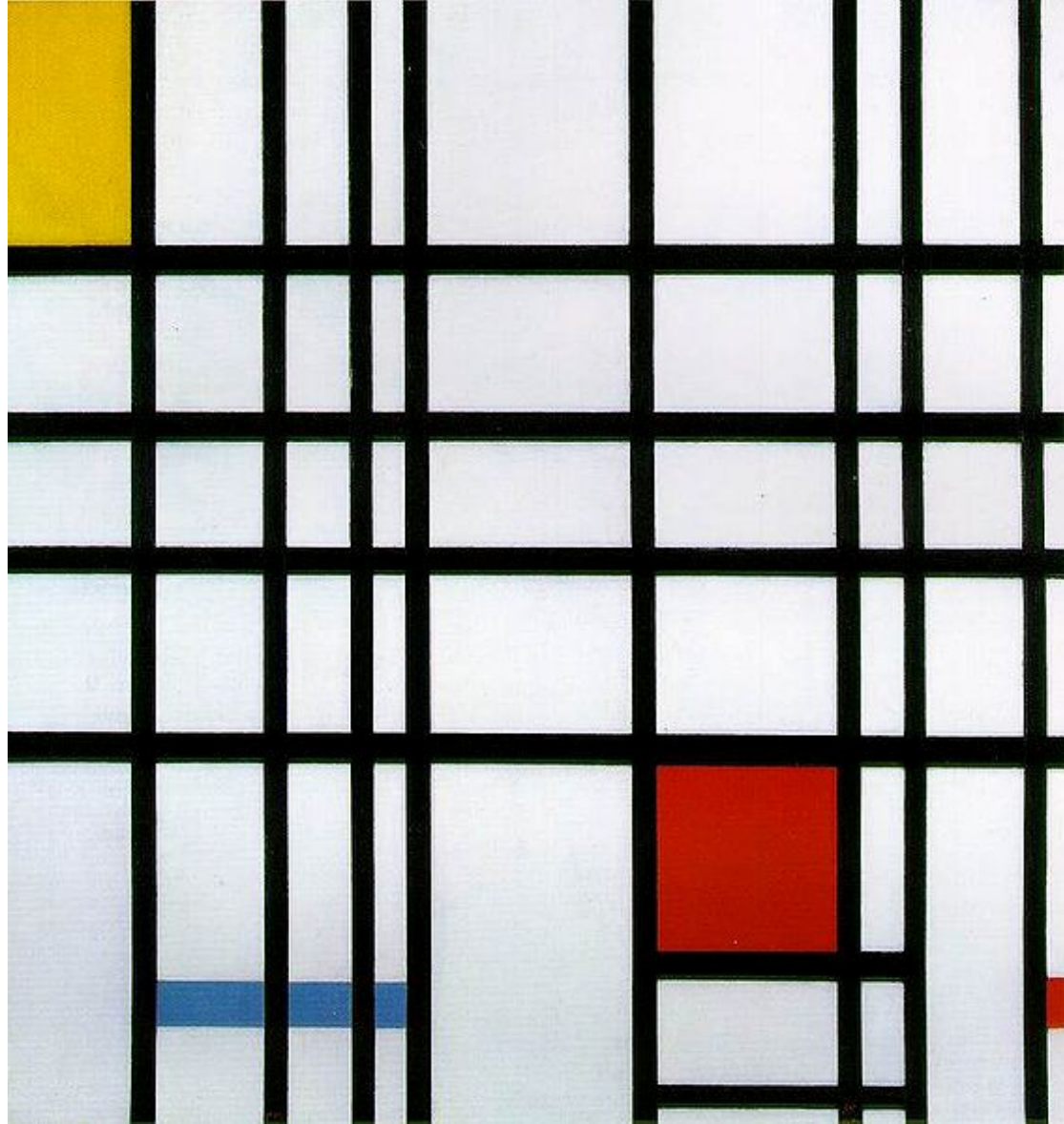
Still Life with Gingerpot II, 1912

Tableau No. 2/Composition No. VII, 1913

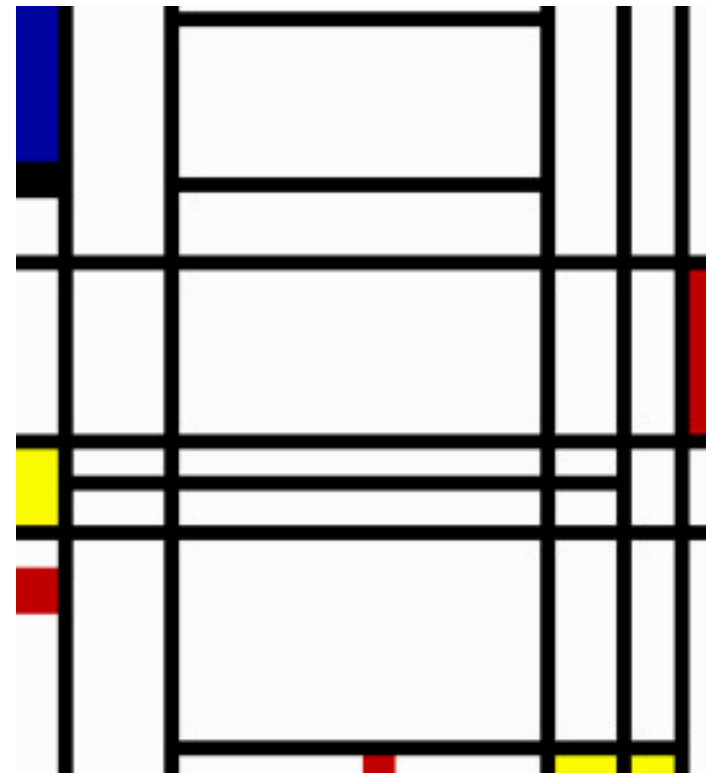

Composition, 1916

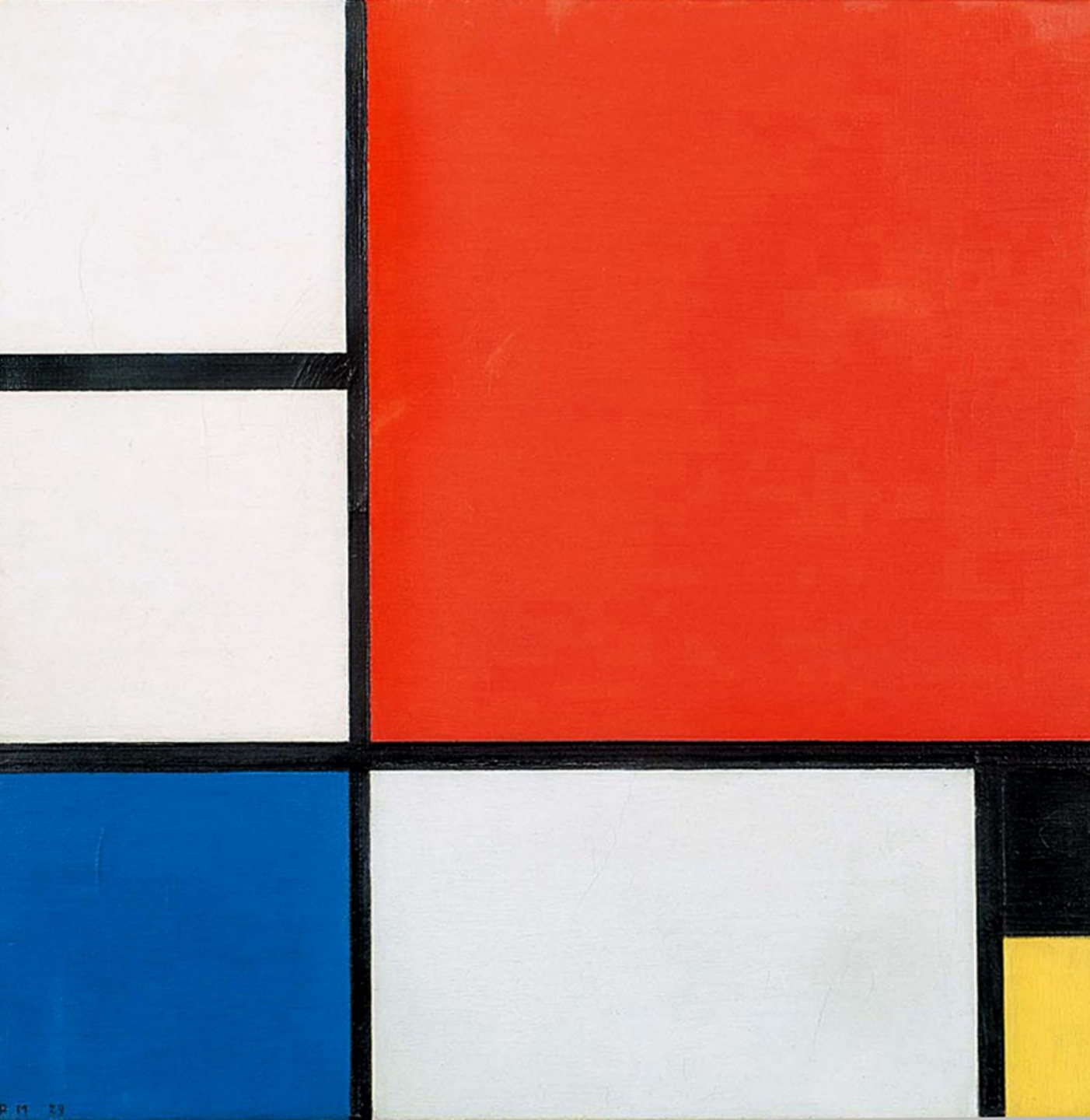

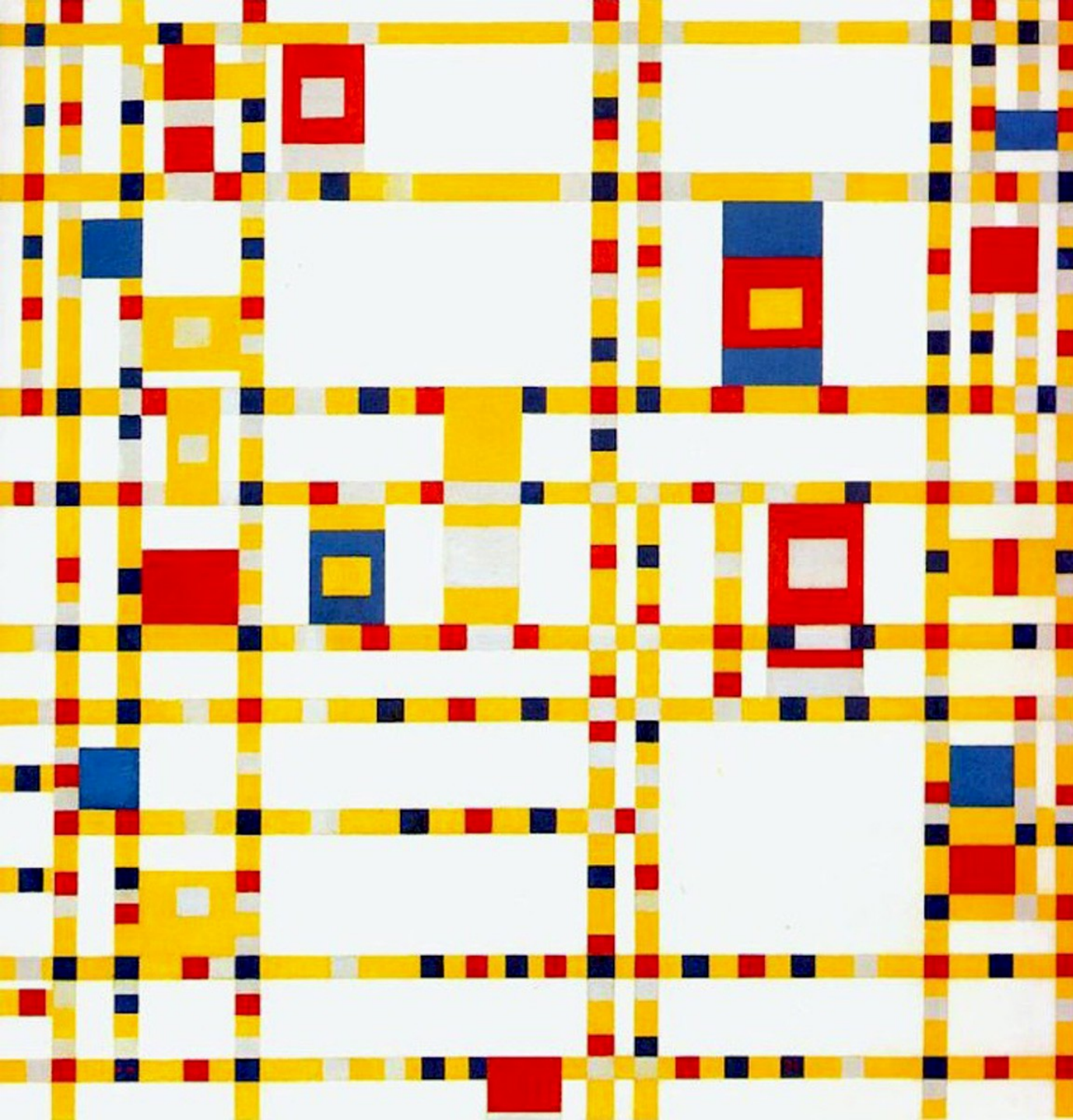
Piet Mondrian
*Composition with
Yellow, Blue, and Red,*
1921,
Tate Gallery. London.

Piet Mondrian
Composition 10
1939-1942

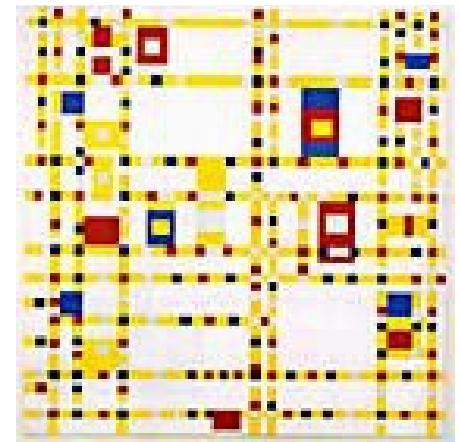
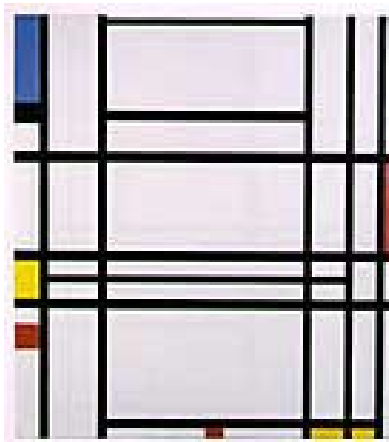
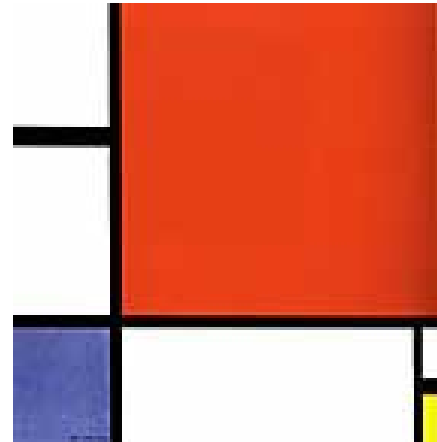
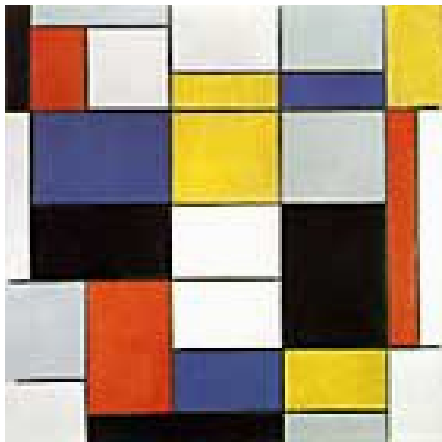

**Mondrian, Piet
(1872-1944)
Composition II
Not dated**

*Broadway
Boogie Woogie
ca. 1942-1943*

YVES SAINT LAURENT

"Mondrian" day dress, fall 1965
Red, blue, white, yellow, and black wool jersey
Gift of Mrs. William Rand, 1969
(CI 69.23)

As the sack dress evolved in the 1960s into a modified form, the shift, Saint Laurent realized that the dress's planarity was an ideal field for color blocks. Knowing the flat planes of the 1960s canvases achieved by contemporary artists in the lineage of Mondrian, Saint Laurent made the historical case for the artistic sensibility of his time. Yet he also demonstrated a feat of dressmaking, setting in each block of jersey, piecing in order to create the semblance of the Mondrian order and to accommodate the body imperceptibly by hiding all the shaping in the grid of seams.

Composition A
ca. 1920

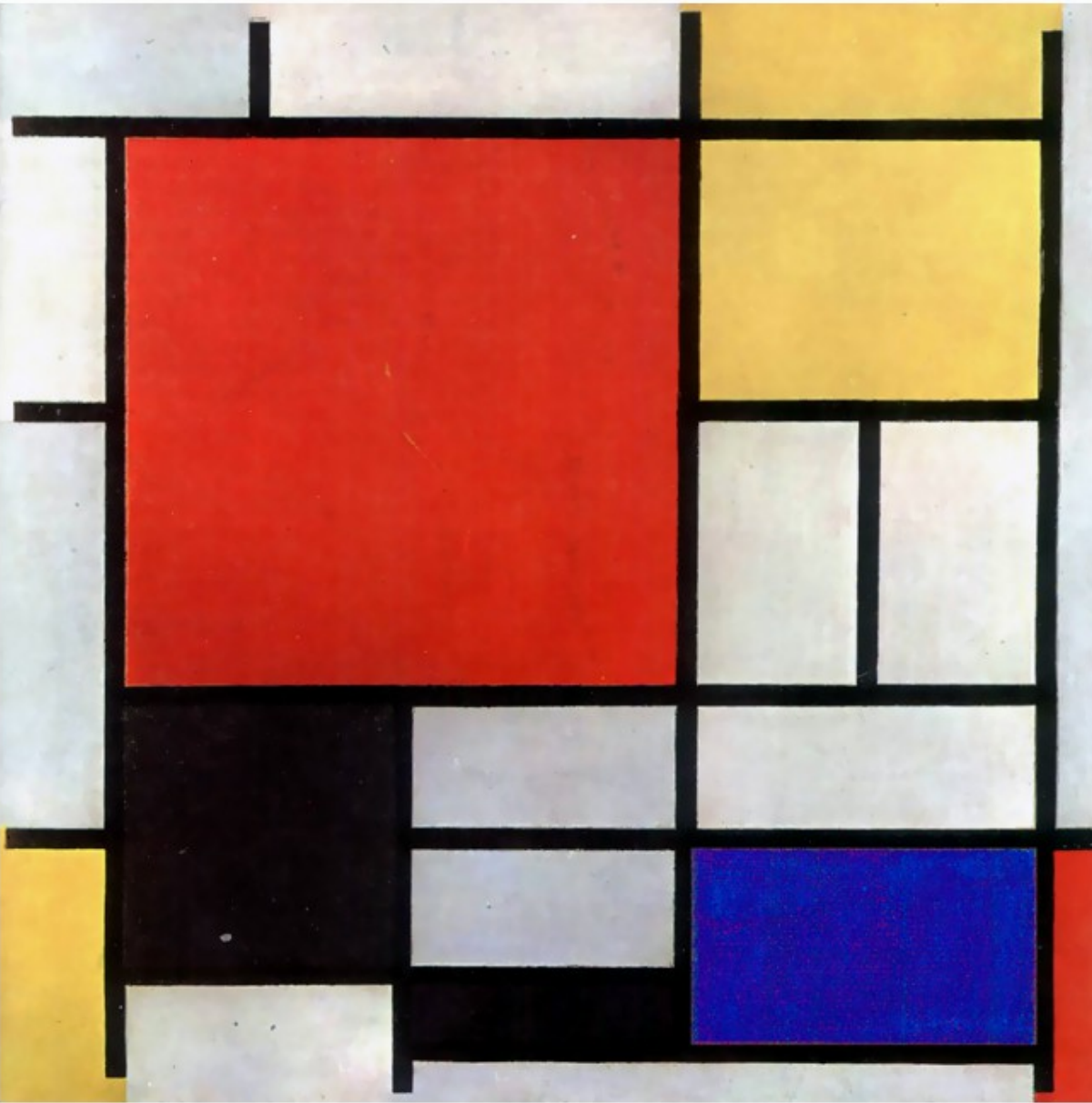
Composition with Red, Blue and Yellow
ca. 1930

Composition 10
ca. 1939-1942

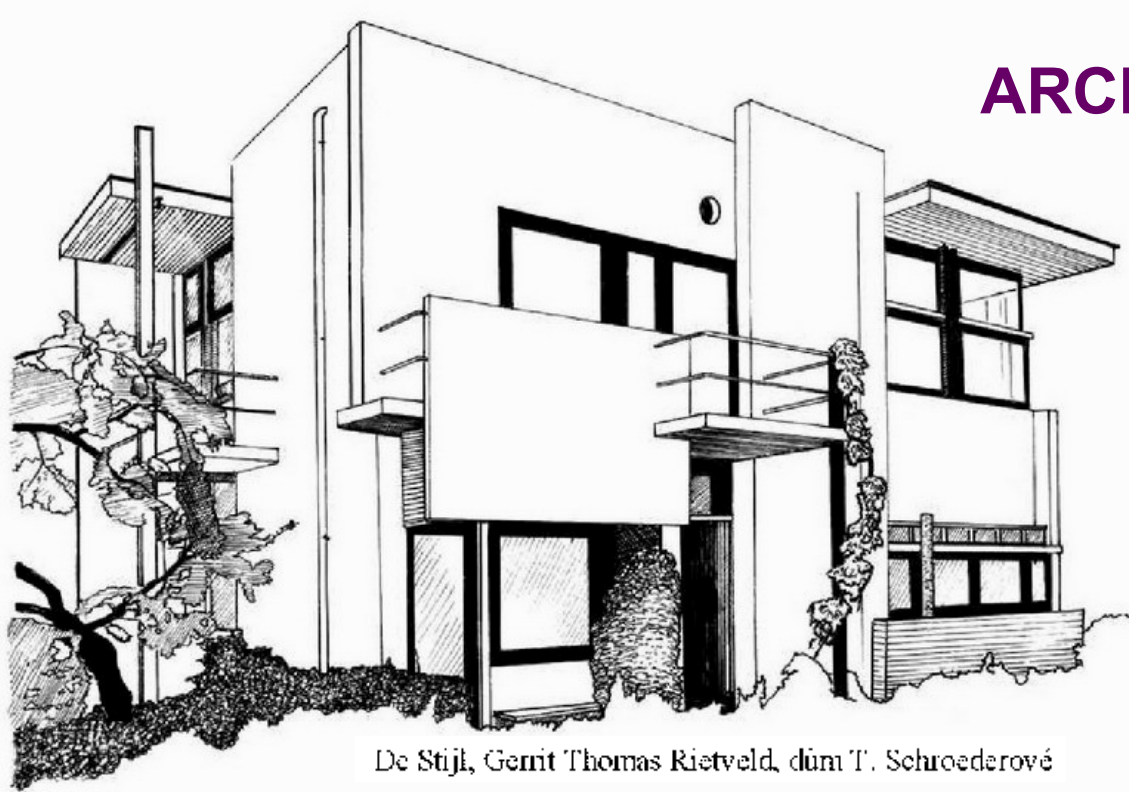
Broadway Boogie Woogie
ca. 1942-1943

De Stijl Chair ca. 1917
designer Gerrit Rietveld
(1888-1964)

Yves Saint Laurent
ca. 1965

ARCHITEKTURA DE STYJLU

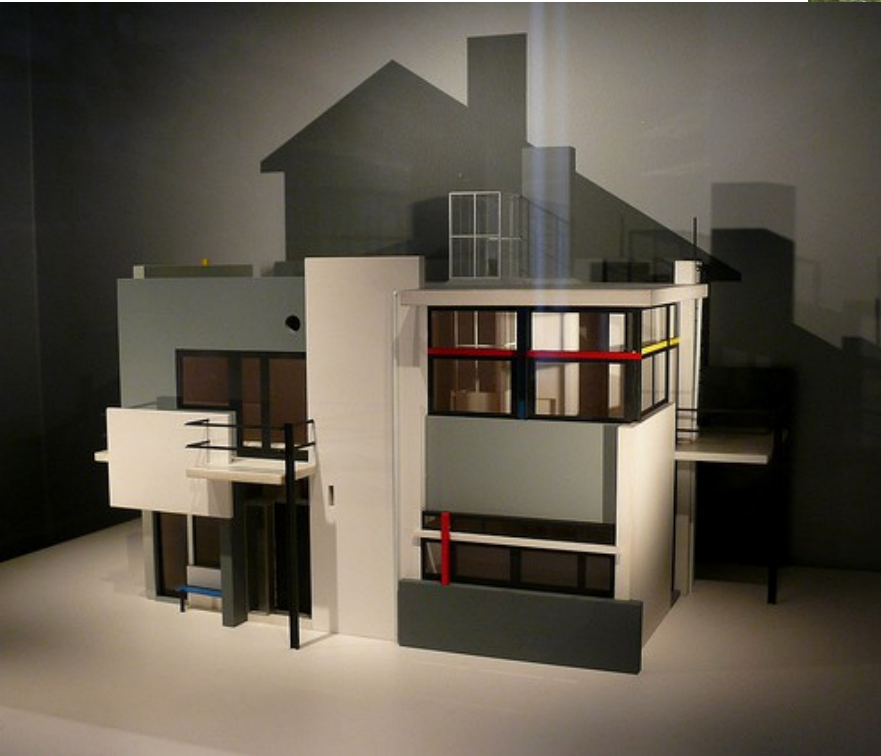

De Stijl, Gerrit Thomas Rietveld, dům T. Schroederové

Stoupenci De Stijlu rozvíjeli Mondrianův neoplasticismus a hledali univerzální harmonii; snažili se převést rozmanitost reality na základní prvky - horizontálu, vertikálu, přímou čáru a rovinnou plochu - a na elementární barvy nepestré (bílá a černá) a pestré (žlutá, červená, modrá).

Zavedli zcela nový způsob ohraničení prostoru skladbou pravoúhlých desek nezávislých na konstrukční logice stavby (fasáda domu Café De Unie v Rotterdamu, stavby **G. Rietvelda**), popírajících rozlišení mezi interiérem a exteriérem (otevřený architektonický blok a půdorys, v němž se vnější i vnitřní prostory a tvary prolínají). Po roce 1921 začal do tvorby pronikat vliv ruského konstruktivismu; stavby získaly dynamičtější účinek než dříve (kavárna L'Aubette ve Štrasburku od **Theo van Doesburga**; 1928 - 29), vedle pravoúhlých prvků bývala zdůrazňována i diagonála. Vliv hnutí De Stijl je patrný u **L. Miese van der Rohe** v jeho výstavním pavilonu Německa na Světové výstavě v Barceloně (1929).

Rietveld
Schroeder Haus
Utrecht 1924

Jacobus Johannes Peter Oud,
Café de Unie, Rotterdam, 1925

Theo van Doesburg. Cinébal at the *Aubette* in Strasbourg

Zdroje:

Literatura:

- PIOJAN, José. *Dějiny umění 9*, 2. vyd. Balios, Knižní klub 2000. 336 s. ISBN 80-242-0217-4
- BOIS, Yve-Alai, BUCHLOH Benjamin, FOSTER Hal, KRAUSSOVÁ Rosalind. *Umění po roce 1900*. Slovart 2007. 704 s. ISBN 978-80-7209-952-8
- Kol.: *Umění 20. století - Malířství, skulptury a objekty, nová média, fotografie*. 2. vyd. Slovart 2011. 838 s. ISBN 978-80-7391-572-8
- MICHELI, Mario de: *Umělecké avantgardy dvacátého století*. Praha SNKLHU 1964. 378 s
- DEMPSEYOVÁ, Amy. *Umělecké styly, školy a hnutí*. 1. vyd. Slovart 2005. 304 s. ISBN 80-7209-731-8
- GÖSSEL P.; LEUTHÄUSEROVÁ G., *Architektura 20. století*, Praha: Slovart, 2006. ISBN 80-7209-814-4

Elektronické zdroje:

- The Yorck Project: *10.000 Meisterwerke der Malerei*. DVD-ROM, 2002. ISBN 3936122202. Distributed by DIRECTMEDIA Publishing GmbH.
- KASAN, Jaroslav. *Artopedia 2: galerie světového malířství* [CD-ROM]. 2., aktualiz. vyd.. Hořovice: Terasoft, 2003.

Internetové zdroje:

- <http://cs.wikipedia.org/wiki/Neoplasticismus>
- http://cs.wikipedia.org/wiki/De_Stijl
- http://en.wikipedia.org/wiki/Theo_van_Doesburg
- http://cs.wikipedia.org/wiki/Gerrit_Rietveld
- http://en.wikipedia.org/wiki/Gerrit_Rietveld
- http://en.wikipedia.org/wiki/Rietveld_Schr%C3%B6der_House
- http://en.wikipedia.org/wiki/Piet_Mondrian
- <http://www.guggenheim.org/new-york/collections/collection-online/show-list/artist/m/?search=Piet%20Mondrian>
- <http://www.flickrriver.com/photos/iqbalaalam/2398661690/>
- http://www.terminartors.com/artistprofile/Mondrian_Piet
- <http://pleasurephoto.files.wordpress.com/2012/02/mondrian-ysl.jpg>
- http://classconnection.s3.amazonaws.com/1552/flashcards/763411/jpg/p-2003_38.jpg
- http://www.berkshirefinearts.com/05-04-2009_unique-rietveld-schroeder-house-in-utrecht.htm
- <http://lacosechadepriapo.files.wordpress.com/2012/10/theo-van-doesburg-hans-arp-et-sophie-taeuber-arp-e28094-laubette-strasbourg-1928-e28094-vue-du-cinc3a9ma-danse-e28094-c2a9-adagp-paris-20101.jpg>
- <http://www.eatelier.cz/kurzy/?SAMOSTUDIUM:dvac%ED%99stolet%ED:slovn%EDk>
- http://mediation.centrepompidou.fr/education/ressources/ENS-mondrian/images/exposition/cafe_de_unie_2.jpg
- <http://lacosechadepriapo.wordpress.com/2012/10/27/la-influencia-del-arte/>